

Statsforvalteren
i Oslo og Viken

Tilrådning til Miljødirektoratet om vern av 5 skogområder i Viken

August 2022

Innholdsfortegnelse

1. Innledning.....	3
2. Hjemmelsgrunnlag	4
3. Saksbehandling.....	5
4. Forvaltning, økonomiske og administrative konsekvenser	6
5. Høring og innkomne merknader	8
5.1 Kiærmarka og Nannestad kapellangård.....	8
5.2 Såta	9
5.3 Hurdalselvdeltaet	9
5.4 Ramfoss.....	10
6. Viktige endringer under behandling av verneplanen.....	13
6.1 Kiærmarka	13
6.2 Såta	13
6.3 Hurdalselvdeltaet	13
6.4 Ramfoss.....	14
6.5 Nannestad kapellangård	14
7. Verneforslagene og Statsforvalteren tilrådning	15
7.1 Kiærmarka	15
7.2 Såta	17
7.3 Hurdalselvdeltaet	21
7.4 Ramfoss.....	24
7.5 Nannestad kapellangård	27
8. Vedlegg.....	28

1. Innledning

Statsforvalteren i Oslo og Viken legger med dette frem forslag om vern av to nye og utvidelser av tre eksisterende naturreservater i Viken fylke. Områdene foreslås vernet med hjemmel i lov av 19. juni 2009 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 37.

Områdene som foreslås vernet er:

Navn	Kommune	Areal utvidelse og totalt (daa)	Eier	Antall berørte skog - eiendommer
Kiærmarka (Kullebunddalen)	Rakkestad	58	Privat	2
Såta	Flå og Ringerike	17 017	Privat	10
Hurdalselvdeltaet	Hurdal	Utvidelse: 94 Totalt: 467	Privat og Miljødirektoratet	8
Ramfoss	Modum	Utvidelse: 141 Totalt: 559	Privat	1
Nannestad kapellangård	Nannestad	Utvidelse: 155 Totalt: 370	Privat	3

Områdene har kommet frem gjennom ordningen med frivillig vern av skog, der skogeier selv tilbyr areal for vern. Det er inngått skriftlig avtale om vern mellom skogeierne og staten for to av områdene. I Kiærmarka (Kullebunddalen) ble avtale skrevet under 25.7.2021. I Såta ble avtale skrevet under 25.3.2022. I Hurdalselvdeltaet, Ramfoss og Nannestad kapellangård er avtale ikke skrevet under enda.

Basert på naturfaglige registreringer, tilgjengelig kunnskap og befaringer, vurderes områdene å kvalifisere for vern som naturreservat etter naturmangfoldloven.

Gjennom behandlingen av St.meld. nr. 25 (2002-2003) sluttet Stortinget seg til Regjeringens innstilling om en kraftig opptrapping av skogvernet i Norge. Meldingen trakk opp viktige prinsipper og satsingsområder for skogvernet. Det ble blant annet lagt til grunn at et utvidet skogvern skulle følge de faglige anbefalingene i NINA rapport 54/2002 «*Evaluering av skogvernet i Norge*». I meldingen ble frivillig vern trukket frem som en viktig strategi for det framtidige skogvernet i Norge. I St.meld. nr. 14 (2015-2016) *Natur for livet* sier Regjeringen at den vil videreføre det langsiktige arbeidet med skogvern og øke det frivillige skogvernet. Det

ble vedtatt et mål om vern av 10 % av skogarealet i Norge. Så langt er ca. 5 % av all skog i Norge vernet.

Skogvernet i Norge har blitt evaluert i flere runder, sist gang i 2016 (Framstad m.fl. 2017). Verneforslagene oppfyller flere av prioriteringene som er påpekt for skogvernet, både nasjonalt og regionalt for Viken.

2. Hjemmelsgrunnlag

Vern av spesielle områder eller forekomster skjer i samsvar med lov av 16. juni 2009 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) jf. §§ 33-51. I naturmangfoldloven er det hjemmel for opprettelse av ulike vernekategorier. Vernekategorien naturreservat er den strengeste verneformen, og denne blir normalt brukt ved vern av skog.

Vedtak om opprettelse av naturreservater treffes av Kongen i Statsråd etter naturmangfoldloven § 37, som lyder slik:

Som naturreservat kan vernes områder som

- a) inneholder truet, sjelden eller sårbar natur,*
- b) representerer en bestemt type natur,*
- c) på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold,*
- d) utgjør en spesiell geologisk forekomst, eller*
- e) har særskilt naturvitenskapelig verdi*

Som naturreservat kan også vernes et område som er egnet til ved fri utvikling eller aktive gjenopprettingstiltak å få verneverdier som nevnt i første ledd.

I et naturreservat må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. Et naturreservat kan totalfredes mot all virksomhet, tiltak og ferdsel. I forskriften kan det gis bestemmelser om vern av kulturminner i reservatet.

Treffes vedtak om reservat som krever aktive gjenopprettingstiltak, eller vedtak om reservat der bruk er en forutsetning for å ivareta verneformålet, skal det samtidig med vernevedtaket legges frem et utkast til plan for skjøtsel for å sikre verneformålet. Planen kan omfatte avtale om bruk av arealer, enkeltelementer og driftsformer. Planen eller avtalen kan inneholde bestemmelser om økonomisk godtgjørelse til private som bidrar til områdets skjøtsel.

Etter Statsforvalterens vurdering tilfredsstiller verneforslagene flere av kravene i naturmangfoldloven § 37. Formålet med vernet er i hovedsak å bevare områder bestående av en større andel eldre skog med det biologiske mangfoldet av arter, naturtyper og økosystemer og å sikre et representativt utvalg av både det typiske og sjeldne i norsk skognatur. Det vises ellers til de enkelte verneforslagene og formålene med disse.

Vurdering etter naturmangfoldloven kapittel II

I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal de miljørettslige prinsippene i lovens §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, og det skal framgå av beslutningen hvordan disse prinsippene er tatt hensyn til og vektlagt i vurderingen av saken.

Etter § 8 i naturmangfoldloven skal offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig, bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kunnskapsgrunnlaget om naturverdiene i områdene bygger på registreringer og kartlegginger som er utført. I noen av områdene er det gjennomført nye naturfaglige registreringer i forbindelse med verneplanarbeidet. Områdene vurderes tilstrekkelig beskrevet og verdivurdert. Basert på dette kunnskapsgrunnlaget har områdene naturverdier som kvalifiserer for vern som naturreservat etter naturmangfoldloven.

Foreslåtte verneforskrifter setter restriksjoner for bruk som vil kunne få særlig negative konsekvenser for verneverdier og verneformål. Vernebestemmelsene er til hinder for at det kan gjennomføres hogst og andre vesentlige inngrep. Dette vil gi områdene økt beskyttelse. Samtidig åpner forskriftene for videreføring av enkelte aktiviteter. Dette gjelder blant annet aktiviteter som friluftsliv, jakt, fiske, sanking av bær og matsopp med mer. Slike aktiviteter er normalt sett tillatt i skogreservater og vil, ut fra dagens kunnskap, ha liten eller ingen innvirkning på verneverdiene. Vern av områdene er ansett som den beste måten å beskytte det tilhørende naturmangfoldet på, og forventes å bidra til en positiv utvikling av artene og naturtypene, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Statsforvalteren mener det foreligger tilstrekkelig kunnskap om effekten verneforslagene vil ha for naturmangfoldet, og kravet om kunnskapsgrunnlaget i § 8 anses oppfylt. Føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 tillegges derfor mindre vekt. Verneforskriftene skal i seg selv medvirke til at den samlede belastningen blir redusert. På denne måten vil vernetiltaket ha en positiv virkning på økosystemene, jf. § 10. Siden vernetiltaket etter Statsforvalterens vurdering ikke vil skade naturmangfoldet, kommer ikke naturmangfoldloven § 11 til anvendelse. Statsforvalteren kan på samme måte heller ikke se at naturmangfoldloven § 12 har relevans i forbindelse med verneplanen.

3. Saksbehandling

Kiærmarka

Området ble naturfaglig kartlagt i løpet av sommeren 2019. Rapport forelå i mai 2020, og det ble meldt oppstart av området i desember 2021. Området ble deretter sendt ut på høring med frist for merknader innen 15. juli 2022. Det er inngått avtale for frivillig vern av skog for området. Området het *Kullebunddalen* i oppstartsmeldingen og høringen.

Såta

Området ble kartlagt sommeren 2017, og rapport forelå i 2018. I ettertid ble avgrensingen av tilbudet endret, og en revidert vurdering forelå i mai 2020. Det ble meldt oppstart av et verneforslag i april 2020, og området ble sendt på høring i mai 2020 med høringsfrist 27. juli 2020. Statsforvalteren sendte sin tilrådning i august 2020, før avtale var inngått. Gjennom forhandlingene ble det gjort endringer både i grense og forskrift. Avtale ble inngått 15. mars 2022, og Statsforvalteren sender nå revidert tilrådning.

Hurdalselvdeltaet

Hurdalselvdeltaet naturreservat ble først vernet i 1992. Områder rundt naturreservatet ble tilbudt for vern 11. desember 2020. Oppstart av verneplanarbeid for utvidelse av reservatet ble kunngjort 7. april 2021, sammen med seks andre områder. Området ble deretter sendt ut på høring med frist for merknader innen 28. juli 2021.

Ramfoss

Ramfoss naturreservat ble først vernet i 2002. Arbeidet med utvidelse av reservatet startet opp 31. mars 2017 da Statsforvalteren meldte oppstart av verneprosess sammen med seks andre områder. Videre ble et detaljert verneforslag for området, sammen med de seks øvrige områdene, sendt på høring den 21. mai 2017 med frist for å uttale seg til den 2. juli 2017. På bakgrunn av høringsdokumentene og innkomne uttalelser, sendte Statsforvalteren sin tilrådning om vern til Miljødirektoratet den 10. august 2017. Grunneier trakk seg siden fra prosessen.

Området ble igjen tilbudt den 14. juni 2021, med noe mindre areal enn tidligere. På grunnlag av den forrige verneprosessen godkjente Miljødirektoratet Statsforvalterens forespørsel om å sende området direkte til tilrådning. Området har derfor ikke vært på ny høringsrunde i 2021.

Nannestad kapellangård

Nannestad kapellangård naturreservat ble vernet i 2010. Det ble meldt oppstart av verneplanprosess for utvidelse av naturreservatet i november 2020. Et noe større utvidelsesforslag ble sendt på høring i mai 2022. Frist for merknader var 15. juli 2022.

Området ble naturfaglig registrert i forbindelse med ravinekartlegging i Nannestad i 2012-2013 og er også befart av Statsforvalteren.

Videre saksbehandling

Statsforvalteren sender nå sin tilrådning om vern til Miljødirektoratet. Direktoratet vurderer forslaget og vil sende sin tilrådning til Klima- og miljødepartementet, som deretter forbereder saken og legger forslag om vernevedtak fram for Kongen i statsråd. Etter vedtak ved kongelig resolusjon vil erstatningen til skogeier bli utbetalt i tråd med avtalen. Vedtaket vil bli kunngjort og Statsforvalteren vil sørge for at naturreservatet blir merket og skiltet. Grensemerkingen blir normalt utført av jordskifteretten.

4. Forvaltning, økonomiske og administrative konsekvenser

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndigheten i verneområdet. Statsforvalteren er forvaltningsmyndighet for de fleste verneområder, men myndigheten er i noen tilfeller delegert til kommunen. Statsforvalteren er forvaltningsmyndighet for eksisterende Ramfoss naturreservat, Hurdalselvdeltaet naturreservat og Nannestad kapellangård naturreservat. I kommunene for Såta og Kiærmarka er Statsforvalteren også forvaltningsmyndighet.

I hovedsak er det den naturlige dynamikken som skal bestemme utviklingen av naturen i verneforslagene og utvidelsesarealene, og Statsforvalteren vurderer derfor at behovet for skjøtsel i disse områdene i hovedtrekk vil være begrenset.

Behov for forvaltningsplan og skjøtsel vil bli vurdert fortløpende etter eventuelt vern, og ved behov vil det bli søkt om midler fra Miljødirektoratet på vanlig måte.

I forskriftene åpnes det for å gi dispensasjon for enkelte tiltak. Slike saker behandles fortløpende av forvaltningsmyndigheten. Det blir som regel utarbeidet informasjonsplakat eller annen informasjon om reservatene. Ved behov for skjøtsel og forvaltningsplan vil det bli søkt om midler fra Miljødirektoratet på vanlig måte. Statsforvalteren kjenner ikke til andre forhold som vil kreve store økonomiske eller administrative ressurser.

5. Høring og innkomne merknader

Høringsbrev for områdene ble sendt til alle berørte grunneiere, rettighetshavere, naboer og en rekke lokale, regionale og sentrale høringsinstanser. Se vedlagte lister for oversikt over alle høringsmottakerne. Høringene ble også kunngjort på Statsforvalterens hjemmeside og i aktuelle aviser.

5.1 Kiærmarka og Nannestad kapellangård

Høringen ble gjennomført med frist 15. juli 2022 sammen med områdene Eikhaugen, Klippa, Kulleruddalen og Gåsehalsen. Det ble mottatt totalt 11 uttalelser til høringsforslagene. Uttalelsene som er relevante for Kiærmarka og Nannestad kapellangård er vedlagt i sin helhet. Resten av uttalelsene gjelder andre områder i den høringen.

Sammendrag av generelle merknader og statsforvalterens kommentarer til høringen:

Det var syv innspill av generell karakter til høringen av verneforslagene Kiærmarka og Nannestad kapellangård. For konkrete innspill til områdene se henholdsvis kapittel 7.1 og 7.5 under.

Bane Nor: har ingen merknader til verneforslagene *Kiærmarka* og *Nannestad kapellangård*.

Direktoratet for mineralforvaltning: har ingen merknader til verneforslagene *Kiærmarka* og *Nannestad kapellangård*.

Statnett: har ingen merknader til verneforslagene *Kiærmarka* og *Nannestad kapellangård*.

Elvia: har ikke anlegg som blir berørt.

Forsvarsbygg: registrerer at de generelle unntakene fra ferdselsbestemmelsene inkluderer hensynet til militær operativ virksomhet og avgang og landing med Forsvarets luftfartøy. De har ingen ytterligere merknader til verneforslagene.

Statens vegvesen: har ingen merknader til verneforslagene *Kiærmarka* og *Nannestad kapellangård*.

Norges Vassdrags- og energidirektorat (NVE): gjør oppmerksom på at Elvia AS har områdekonsesjon i de foreslåtte verneområdene. Så langt NVE kjenner til er det ingen planer knyttet til nettanlegg i områdene. NVE er fornøyd med at både Elvia AS og Statnett SF er inkludert i adresselisten. Disse må også uttale seg om vern vil være i konflikt med eksisterende og fremtidige nettanleggplaner.

Statsforvalterens kommentarer til de generelle merknadene

Statsforvalteren tar merknadene fra Bane Nor, Direktoratet for mineralforvaltning, Elvia, Forsvarsbygg, Statens vegvesen og NVE til orientering.

5.2 Såta

Høringen ble gjennomført med frist 27.7.2020. Det ble mottatt totalt 13 uttalelser til høringsforslagene. Tre av disse gjaldt Såta og fire var innspill av generell karakter. Disse syv er vedlagt i sin helhet. Resten av uttalelsene gjelder andre områder i den høringen.

Sammendrag av generelle merknader og statsforvalterens kommentarer til høringen:

Det var fire innspill av generell karakter i høringen av verneforslaget Såta. For konkrete innspill til Såta, se kapittel 7.2 under.

Forsvarsbygg finner at Forsvarets interesser er tilstrekkelig ivaretatt i de foreslåtte verneforskriftene og har ingen ytterligere bemerkning til verneforslagene.

Bane Nor har ingen merknader da de foreslåtte verneområdene ikke berører jernbanens interesser.

Direktoratet for mineralforvaltning (DMF) svarte på varsel om oppstart for alle områdene, og samtlige ble vurdert til å ikke berøre de interesser DMF er satt til å ivareta. Det er ikke kommet nye registreringer av mineralske ressurser eller bergrettigheter i områdene siden disse uttalelsene, og DMF har dermed ikke merknader til høringen.

Norsk Orientering gjør oppmerksom på Norsk Friluftsliv sitt brev til Miljødirektoratet 22. april 2020 med forslag til endringer i forskriftsmal for naturreservater. Inntil verneprosess og forskriftsmal er justert i henhold til disse anbefalingene, ber Norsk Orientering om at alle verneprosesser stoppes.

Statsforvalterens kommentarer til de generelle merknadene

Statsforvalteren tar merknaden fra Forsvarsbygg, Bane Nor og Direktoratet for mineralforvaltning til orientering.

Orienteringsaktivitet

Statsforvalteren har i oppdrag å fremme forslag om vern av verdifulle skogområder og å sende tilrådning til Miljødirektoratet. Vi kan ikke stanse disse prosessene, og forholder oss til Miljødirektoratets gjeldende forskriftsmal for verneområder.

5.3 Hurdalselvdeltaet

Høringen ble gjennomført med frist 28.07.2021. Det ble mottatt uttalelser fra 19 avsendere til høringsforslagene. De som er relevante for verneforslaget Hurdalselvdeltaet er vedlagt i sin helhet. Resten av uttalelsene gjelder andre områder i den høringen.

Sammendrag av generelle merknader og statsforvalterens kommentarer til høringen:

Det var fem innspill av generell karakter i høringen av verneforslaget i Hurdalselvdeltaet i 2021. For konkrete innspill til Hurdalselvdeltaet spesifikt, se kapittel 7.3 under.

Forsvarsbygg registrerte at de generelle unntakene fra ferdselsbestemmelsene inkludert hensynet til militær operativ virksomhet i alle forskrifter og at unntak om avgang og landing med Forsvarets luftfartøyer er tatt med i nye verneforskrifter. De hadde ingen videre merknader til høringen.

Norsk Orientering Anmoder om at orientering tillates i verneområdene og viser til Norsk Friluftsliv sitt brev til Miljødirektoratet med forslag til endringer i forskriftsmal.

Riksantikvaren ville minne om at Fylkeskommunen er høringspart for kulturhistoriske interesser i slike saker. Riksantikvaren behandler ikke saken.

Statnett hadde ingen merknader til høringen.

Norges Televisjon (NTV) skrev at det på daværende tidspunkt ikke var mulig å si noe om hvorvidt det blir forstyrrelser for fjernsynsseere som følge av verning av skog i de nevnte områdene. NTV hadde fått tilbakemelding fra Telenor Norge om at det ikke var stor sannsynlighet for forstyrrelser av TV-signalene.

Statsforvalterens kommentarer til de generelle merknadene

Statsforvalteren tar merknadene fra Forsvarsbygg, Riksantikvaren, Statnett og NTV til orientering.

Orienteringsaktivitet

Statsforvalteren har i oppdrag å fremme forslag om vern av verdifulle skogområder og sende tilrådning til Miljødirektoratet. Vi forholder oss til Miljødirektoratets gjeldende forskriftsmal for verneområder.

5.4 Ramfoss

Ettersom verneforslaget Ramfoss ikke har vært på ny høring, minner Statsforvalteren om innspillene til forrige verneforslag i samme område som var på høring fra 21. mai 2017 (vår tilrådning til Miljødirektoratet i 2017 ligger vedlagt).

Sammendrag av generelle merknader og statsforvalterens kommentarer til høringen av Ramfoss i 2017.

Det var seks innspill av generell karakter i høringen av verneforslaget i Ramfoss i 2017. Under følger et sammendrag av disse generelle innspillene. For konkrete innspill til Ramfoss, se kapittel 7.4 under.

Språkrådet viste til sin uttalelse til oppstartsmeldingen og hadde ingen ytterligere merknader.

Kartverket forutsatte at kartdata over verneområdene skulle utarbeides i samsvar med Miljødirektoratets produktspesifikasjon da datasettet for naturvernområder inngår i det offentlige kartgrunnlag. Kartverket minnet om at vernemyndigheten skulle melde inn navnene på naturreservatene til Kartverket for registrering i Sentralt stadnamnregister.

Statsforvalterens kommentar: Vedrørende innmelding av navn på nye verneområder i Sentralt stedsnavnregister viste Statsforvalteren til kommentarene fra Klima- og miljødepartementet i foredrag til kgl.res. i desember 2015. Departementet sier at «Kartverket gjøres kjent med nye vernevedtak gjennom brev fra Klima- og miljødepartementet for å tinglyse vernevedtakene på berørte eiendommer. Da Kartverket også er ansvarlig for Sentralt stedsnavnregister, må det forutsettes at Kartverket samtidig sørger for innmelding til Sentralt stedsnavnregister.»

Landbruksdirektoratet anså at landbruksinteressene var ivaretatt på en god måte gjennom de unntakene som fantes i verneforskriftene. De presiserte at det måtte være mulig å sende den pliktige meldingen til ansvarlig oppsyn om motorferdsel ved uttransport av syke og skadde dyr også utenom ordinær arbeidstid.

Statsforvalterens kommentar: Statsforvalteren skrev at melding om motorferdsel for utfrakt av syke eller skadde beitedyr skal skje til oppsynet. Ansvarlig oppsyn hos Statens naturoppsyn kan kontaktes på mobiltelefon også utenom arbeidstid.

Statens Vegvesen bemerket at verneforslagene ikke lå inntil fylkes- eller riksveg og hadde derfor ikke noen merknader.

Jernbanedirektoratet hadde ingen merknader.

Buskerud fylkeskommune v/hovedutvalg for miljø, innovasjon og næring støttet forslaget til nye områder for frivillig vern av barskog. Fylkeskommunen er opptatt av bruk og vern av utmark, og forutsatte at vernebestemmelsene ble tilpasset brukerinteressene i omkringliggende områder og ikke ble utformet mer begrensende enn det som var nødvendig for å opprettholde verneformålet. Hovedutvalget ba spesielt om at det ble gitt adgang til å opprettholde og utvikle friluftaktiviteter også innenfor verneområdene.

Statsforvalterens kommentar: Statsforvalteren hadde i verneprosessen og i utarbeidelsen av forskrifter lagt vekt på at eksisterende bruk av de foreslåtte verneområdene og omkringliggende områder til friluftsliv skulle kunne

fortsette som tidligere. Statsforvalteren hadde ikke mottatt konkrete merknader på utfordringer rundt dette. Statsforvalteren konstaterte at de andre høringspartene ikke hadde gitt innspill på at verneforslaget kom i konflikt med deres bruk av området.

6. Viktige endringer under behandling av verneplanen

6.1 Kiærmarka

Avgrensning: Ingen endringer siden høring.

Navneendring: Ved varsel om oppstart og i høring ble området omtalt som *Kullebunddalen*. Språkrådet viste til at Kullebund er en eierfestsatt skrivemåte og tilrådet å skrive navnet som *Kølabonndalen*. Grunneierne ønsker ikke å gå videre med Kullebund eller Kølabonn, og nytt forslag til navn på området har falt på *Kiærmarka*.

Verneforskrift: Kun navneendring siden høring.

6.2 Såta

Avgrensningen er vesentlig endret etter høringen og etter vår forrige tilrådning. En eiendom er trukket helt ut av verneforslaget. Videre er det gjort mindre grenseendringer flere steder. Til sammen er verneforslaget nå nesten 2000 dekar mindre enn arealet som var på høring.

Verneforskrift: Det er tatt inn enkelte nye punkt i forskriften etter høring.

6.3 Hurdalselvdeltaet

Avgrensning: Etter høringen er det gjort endringer i avgrensning. I øst ved Åsand er noe areal nord for badestranden og den meandrerende armen på eiendom 19/11, 19/126 og 19/116 er tatt ut av verneforslaget. Ca. 10 dekar fordelt på eiendom 18/2, 18/21 og 18/1 er tatt ut i nord-vest. I det sørvestre hjørnet er en bygning grenset ut.

Det er i tillegg rettet opp feil i dagens vernegrense som følge av upresis opptegning i gammelt vernekart, som senere er blitt digitalisert.

Verneforskrift: Verneforskriften for Hurdalselvdeltaet oppdateres i tråd med ny mal for verneforskrifter. Forslag til forskrift ligger vedlagt.

I forhandlinger med grunneierne om forskrift er det gjort disse endringene:

- Det er gjort søknadspliktig å fjerne trær og større greiner som utgjør et alvorlig skyggeproblem for dyrket mark innenfor vernegrensen i en sone på inntil 10 meter ut fra jordekantens beliggenhet, jf. § 7, bokstav d. Merk at felt virke skal bli liggende som dødved i reservatet og at det skal opprettholdes et vegetasjonsbelte mellom dyrka mark og våtmark.
- Det er gjort generelt tillat å vedlikeholde eksisterende veier, stier og andre anlegg og innretninger i henhold til standard på vernetidspunktet jf. §4, bokstav d. Dette vil

dekke behovet for ivaretagelse av både traktorveien ut til jordet og eksisterende båt plasser innenfor verneområdet.

- Det er gjort søknadspliktig å sette opp og vedlikeholde gjerder, jf. § 7, bokstav g.

I tillegg er flere eiendommer som ikke faller innenfor eksisterende eller foreslått vernegrense, men som er listet i eksisterende forskrift, nå tatt ut av verneforskriften.

6.4 Ramfoss

Avgrensning: Avgrensningen av utvidelsesområdet er noe endret fra området som ble tilrådt i 2017. Det tilbudte arealet mottatt i juni 2021 er noe mindre, og grensen er i større grad tilpasset terrenget. I tillegg er et mindre område langs Snarumselva tatt ut til fiskeplass.

I tråd med det tilbudte utvidelsesarealet er det gjort noen små grensejusteringer i det eksisterende reservatet. Vedtak om vern av Ramfoss naturreservat ble fastsatt ved kgl.res. den 13. desember 2002, og inntegnet vernegrense ble liggende noe mindre intuitivt i terrenget. Enkelte grensejusteringer har derfor blitt gjort for å tilpasse avgrensningen til den bratte skrenten ned mot elva og til de faktiske bestandsgrensene i området. Arealmessig er det ingen endring i størrelsen på det eksisterende naturreservatet. Grensejusteringene er godkjent av Miljødirektoratet.

I tilrådt kart fra 2017 var ikke bilveien avtegnet på vernekartet til tross for at bestemmelsen i forskrift viste til denne. Bilveien er nødvendig som snuplass i forbindelse med drift av skog tilgrensende reservatet, og er tegnet inn i nåværende forslag til vernekart.

Verneforskrift: Forslag til forskrift ligger vedlagt. Det er gjort noen endringer i tilrådt forskrift fra 2017:

- Ordlyden i formålsparagrafen, § 1, er skrevet om i tråd med nyeste forskriftsmal. På denne måten synliggjøres kriteriene for vern i Naturmangfoldloven § 37 i større grad.
- Følgende standardbetingelser fra nyeste forskriftsmal er lagt til:
 - § 4 k: Oppsetting av midlertidige mobile jaktårn for storviltjakt og forsiktig rydding av kvist og småbusker i skuddfeltet.
 - § 6 h: Landing og start med Forsvarets luftfartøy.
- I § 6 er *villsvin* lagt til under bokstav b. og e.
- § 7 bokstav f. merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier, flyttes til § 4 bokstav l. Etter vår vurdering vil ikke en generell åpning for rydding av eksisterende stier påvirke verneverdiene negativt.

6.5 Nannestad kapellangård

Avgrensning: Etter oppstartsmeldingen ble det mottatt tilbud om ytterligere utvidelse av reservatet. Det er ikke gjort endring i avgrensning etter høringen.

Verneforskrift: Ingen endring siden høring.

7. Verneforslagene og Statsforvalteren tilrådning

7.1 Kiærmarka

Kommune: Rakkestad

Fylke: Viken

Vernekategori: Naturreservat

Areal: 58 daa

Berørte eiendommer: Rakkestad kommune: 210/3, 210/7 og 211/3.

Kiærmarka utgjør en bekkedal som munner i Glomma i Rakkestad kommune. Området er 58 daa. Området ble kartlagt for naturverdier i 2019 og vurdert til å ha lokal verneverdi (*). De største kvalitetene ved området er kombinasjonen av områdets topografi, forekomsten av lite påvirket skog og mengden av død ved.

Verneformål og verneinteresser

Formålet med vern av området er å bevare et område med særlig betydning for biologisk mangfold knyttet til forekomst av rike skogtyper som gammel lavlandblandingsskog, flommarkskog og gjengroende kulturmark med hassel. Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Avgrensing

Avgrensingen er foretatt etter dialog mellom Statsforvalteren og grunneierrepresentanter, og gjenspeiler det arealet grunneier er interessert i å tilby for frivillig vern. Vedlagte kart viser forslag til grenser for området. Langs jordekanter er hensikten at grensa skal gå 2-3 meter fra jordekant. Langs vannkant følges matrikkelført høyeste regulerte vannstand.

Kulturhistoriske verdier

Det er ikke registrerte automatisk fredete eller nyere tids kulturminner i området.

Inngrepsstatus og andre interesser

Brukerinteressene er særlig knyttet til skogbruk og friluftsliv.

Området grenser til dyrket mark. Vernebestemmelsene er ikke til hinder for fjerning av vegetasjon langs jordekanter av hensyn til maskinbruk på dyrket mark. Og det kan søkes om tillatelse til å hogge trær som utgjør et alvorlig skyggeproblem for dyrket mark. Trær som hogges skal forbli i naturreservatet.

I forbindelse med fremtidig hogst på gnr/bnr 210/7 og 211/3 kan det være nødvendig å berøre søndre hjørne av verneforslaget for komme fram i terrenget, inn på gnr/bnr 210/6, og fram til velteplass ved Skattebølveien. Det vil være anledning til å søke om tillatelse til tømmertransport gjennom reservatet dersom det blir behov for dette.

Grunneier av 210/7 og 211/3 vil kunne ha båt plass og vinteropplagring for en småbåt ved strandlinja i verneforslaget.

Planstatus

Arealet er avsatt til landbruk-, natur- og friluftsområde (LNF) i kommuneplanen.

Sammendrag av høringsuttalelser

Det var ett innspill av konkret karakter i høringen av verneforslaget Kiærmarka.

Språkrådet/Stedsnavntjenesten: Ved høring ble det foreslått å bruke *Kullebunddalen* som navn på verneområdet. Språkrådet viser til deres tilråding ved varsel om oppstart; Eierfestsatte skrivemåter skal ikke brukes i navn på andre navneobjekter. Språkrådet tilråder at skrivemåten av naturreservatet må bli *Kølabonndalen*.

Statsforvalterens kommentarer

Vi forela forslaget om å endre navnet til Kølabonndalen for grunneierne ved varsel om oppstart. De viste da til at gårdsnavnet Kullebund som dalen har sitt navn etter, ikke har noen sammenheng med kølmiler og kølbrenning. Navnet har sammenheng med terrengformasjon på innmarka på eiendommen - opprinnelig kuler, men omskrevet til kuller. Grunneiersiden viser også til et vedtak gjort av kartverket i Oslo datert 5.7.2018, om at stedsnavnet skal skrives Kullebund for bruket på 211/8.

Siden språkrådet presiserer at riktig skrivemåte skal være Kølabonndalen, så ønsker grunneierne nå å foreslå et helt nytt navn på området; *Kiærmarka*. Dette er et lokalt navn som har vært i bruk i dette området. Statsforvalter vurderer at navnet også kan passe på et skogreservat, og tilrår å bruke *Kiærmarka* som områdenavn.

Siden navnevalg ikke har vært på formell høring hos stedsnavntjenesten, tas det forbehold om eventuelle endringer i skrivemåten av navnet på verneområdet. Stedsnavntjenesten oppfordres til å kommentere navneforslaget direkte til Miljødirektoratet.

Statsforvalterens tilråding

Statsforvalteren tilrår vern av Kiærmarka naturreservat i Rakkestad kommune.

Forslag til vernekart og forskrift er vedlagt.

7.2 Såta

Kommune: Ringerike og Flå

Fylke: Viken

Vernekategori: Naturresevat

Verneverdi: Regionalt verneverdig

Areal: 17 017 dekar

Berørte eiendommer:

Flå kommune: 1/1

Ringerike kommune: 146/1, 146/2, 146/3,4 og 8, 146/7, 147/1, 151/1, 179/5, 312/3, 312/9

Verneforslaget for Såta ligger i Flå og Ringerike kommuner, mellom Krøderen og Strømsoddbygda. Det er et høyereliggende åsplatå, lite påvirket av nyere inngrep. Skogen er dominert av fattig furu- og barblandingsskog, hovedsakelig gammel skog.

Verneformål og verneinteresser

Formålet med naturresevatet er å bevare en bestemt type natur i form av et stort, høyereliggende åsplatå og lisider med eldre skog som er representativ for høyereliggende skog i denne regionen. Videre er formålet å verne et område som har betydning for biologisk mangfold ved at det er leveområde for sårbare arter og er viktig for arter som er avhengig av store arealer eldre skog.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Verneverdiene er særlig knyttet til at dette er et storområde (over 10 km²), og det er vurdert som regionalt verneverdig. Området er dominert av gammelskog som ikke har vært flathogd, men omfattende gjennomhogd i tidligere tider. Furu er dominerende treslag på mye av arealet. Skogen er eldre, men har i begrenset grad rukket å utvikle seg til gammel naturskog. Det er imidlertid flere mindre kjerneområder der granskogen har velutviklet naturskogstruktur, de fleste av disse har relativt rik lågurtskog og et middels rikt artsmangfold. Verneforslaget har kvalitet som storområde, og det har viktig verdi som et større område med gammelskog som er lite påvirket av nyere inngrep.

Avgrensing

Avgrensingen er foretatt etter dialog mellom Statsforvalteren og grunneierrepresentanter, og gjenspeiler det arealet grunneier er interessert i å tilby for frivillig vern. Vedlagte forslag til kart viser forslag til grenser for området.

Det er gjort flere endringer etter høring. Før første tilrådning i 2020 tok Statsforvalteren ut noe areal lengst vest med planta skog og hogstflate. Gjennom forhandlingene med skogeierne etter første tilrådning trakk en skogeier hele sitt areal på om lag 2000 dekar ut av verneforslaget, og i tillegg ønsket flere eiere mindre endringer, både utvidelser og reduksjon av arealet. Avgrensingen er ikke optimal ut ifra naturfaglig vurdering særlig fordi verdifulle arealer nord for tilrådningsområdet ikke er inkludert. Tilrådningsen gjenspeiler imidlertid det arealet som er blitt tilbudt.

Kulturhistoriske verdier

Klemtjernhytta er ei tømmerkoie som er registrert som kulturminne.

Inngrepsstatus og andre interesser

Det er tre hytter innenfor verneforslaget, Tranetjernhytta, Klemtjernhytta og ei lita hytte på 312/9 sør i området. En skogsbilvei kommer inn fra øst like nord for Milebråatjern og ender inne i verneforslaget. Det er også flere traktorveier i området. Det blir kjørt opp ei skiløype fra Strømsoddbygda til Svarttjern som krysser verneforslaget.

I NGU sine databaser for mineralressurser og grus og pukk er det ikke registrert forekomster innenfor verneforslaget.

Planstatus

Området er i både Ringerike og Flå kommuner satt av til LNRF areal for nødvendige tiltak for landbruk og reindrift og gårdstilknyttet næringsvirksomhet basert på gårdens ressursgrunnlag.

Sammendrag av høringsuttalelser

Den første tilrådingen for Såta ble sendt i august 2020 etter normal høringsprosess. Sammendrag av høringsuttalelsene og Statsforvalterens vurdering fra høringsrunden i 2020 gjengis nedenfor.

Naturvernforbundet i Buskerud støtter ikke at arealet lengst vest med yngre skog inkluderes. Det gjelder ung og mindre produktiv skog, og de mener restaureringstiden er for lang og avstanden til utvidelsen av Haverstingen for lang for artsutveksling mellom disse områdene. Mener at kvota på 10 % som Stortinget har vedtatt bør fylles med verneverdig skog.

Statnett påpeker at to av de foreslåtte verneområdene grenser inntil til det klausulerte ryddebeltet for skog/byggeforbudsbelte til 420 kV – transmisjonsnettledningen Usta - Ådal, og 420 kV - transmisjonsnettledningen Ådal - Frogner. Klausuleringsbeltet til begge ledningene er 40 meter bredt, 20 meter til hver side for senter av ledningen. Statnett har konsesjon til å eie, drifte og vedlikeholde transmisjonsnettledningen, samt å rydde skog, herunder nødvendig felling av trær i skrått sideterreng utenfor ryddebeltet av hensyn til forsyningssikkerheten til ledningen. Statnett ga innspill oppstartsmeldingen og ba om at vernegrensene måtte trekkes utenfor ledningenes skogryddebelte. Det er vanskelig å se på vernekartet om dette er tatt til følge. En ber om at Statsforvalteren forsikrer seg om at grensene justeres.

Statnett ga videre merknader til oppstartsvarselet når det gjaldt motorisert ferdsel i tilknytning til drift og vedlikehold i de foreslåtte verneområdene Såta og Dælen. Statnett har senere fått avklart at det innenfor disse foreslåtte verneområdene under normale omstendigheter og ved normal drift og vedlikehold ikke er behov for motorisert ferdsel.

Statnett ber om at drift og vedlikehold, samt istandsetting ved akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg i og inntil verneområdet tas inn i forskriftens § 4 (generelle unntak fra vernebestemmelsene) og at nødvendig motorferdsel i forbindelse med akutt utfall eller fare for akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg tas inn i § 6 (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene). Ved bruk av motorisert transport etter § 6 skal det i etterkant sendes melding til forvaltningsmyndigheten.

NVE støtter Statnett og ber Statsforvalteren ta inn unntaksbestemmelsene for drift og vedlikehold av eksisterende energi- og kraftanlegg i og inntil verneområdet.

Statsforvalterens kommentarer

Avgrensning

Det er kun gjort en mindre justering av grensa etter oppstart. Lengst vest er grensa justert for å ta ut noe planta skog og en bit av ei hogstflate, om lag 50 dekar er tatt ut. Resten av denne lisiden beholdes selv om det er en stor del yngre skog. Statsforvalteren har vært på befaring og har etter høringen vurdert at vi tar arealet med i tilrådingen. Det er et variert skogbilde med en blanding av eldre og yngre skog (ikke flatehogd), samt myr, bekker og tjern. Arealet gir noe mer lavereliggende areal, og det vil gi en større nærhet til utvidelse av Haverstingen cirka 700 meter lenger vest. Utenfor verneforslaget mot nord er det eldre skog med til dels store naturverdier. Deler av dette er areal som var med i starten av verneprosessen, men som siden er trukket ut. For verneverdiene i reservatet ville det være positivt å få med mer areal her.

Kraftlinjer

Det går ikke kraftledninger gjennom verneforslaget for Såta, men vernegrensa er lagt langs kanten av ryddebeltet for en av Statnett sine linjer. Statsforvalteren har kontrollert den foreslåtte grensa og konstatert at den er lagt utenfor ledningenes ryddebelte på 20 meter til siden for senter av ledningen. Også trase for motorferdsel ligger utenfor vernegrensen, og et vern vil dermed normalt ikke hindre vanlig drift og vedlikehold. Vi ser imidlertid at det i enkelte tilfeller kan bli nødvendig med tiltak utenfor ryddebeltet, f.eks. behov for å felle trær utenfor dette beltet på grunn av hellende terreng. I forskriften vil vi derfor tilrå å ha med et punkt i § 4 som sier at vernet ikke er til hinder for drift og vedlikehold, samt istandsetting ved akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg inntil verneområdet. Vi ser også at det ved akutte utfall er viktig kunne komme til raskt og effektivt. Dette vil være unntakssituasjoner, og vi er enig i at slike situasjoner bør kunne vurderes på samme måte som der linja går gjennom verneområdet. I forskriften tilrår vi derfor et punkt i § 6 som åpner for nødvendig motorferdsel i forbindelse med akutt utfall eller fare for akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg. Ved bruk av motorisert transport skal det i etterkant sendes melding til forvaltningsmyndigheten.

Eventuelle oppgraderinger og fornyelser bør normalt legges utenfor reservatene. Dersom det vurderes oppgraderinger som vil berøre reservatene må dette behandles etter søknad, noe som eventuelt vil falle inn under verneforskriftens § 8.

Endringer etter forrige tilråding

Da Statsforvalteren sendte sin tilråding i august 2020 var det ikke inngått avtale med skogeierne. I forhandlingene etterpå er det gjort endringer både i avgrensning og forskrift.

Grense: Hele arealet på gnr/bnr. 2/1,3 i Flå er trukket ut av verneforslaget, dette utgjør nesten 2000 dekar. På gnr/bnr. 146/1 i Ringerike er det trukket ut noe areal av skogbruksmessige hensyn, og på 312/3 er det tatt inn noe nytt areal. På en ny eiendom, gnr/bnr. 146/2 i Ringerike, er det inkludert en kantsone langs en bekk.

Forskrift:

I § 2 er lista over berørte gnr/bnr. oppdatert etter grenseendring.

I forhandlingene kom det et ønske om å ta inn muligheten for uttak av ved til hytter i reservatet. Det ligger tre hytter innenfor verneforslaget. Det er fra før åpnet for å rydde vegetasjon inntil 2 dekar rundt hyttene, men da det er til dels glissen skog, ønsker hytteeierne mulighet for å kunne hogge ved også utenfor dette arealet. Statsforvalteren har forståelse for ønsket og tilrår å ta inn muligheten for dispensasjon i forskriften § 7.

Statsforvalterens tilrådning

Statsforvalteren tilrår vern av Såta naturreservat i Flå og Ringerike kommuner med endret avgrensing etter høringen og med følgende endringer i forskriften:

- Nytt punkt § 4 k: *Drift og vedlikehold, samt istandsetting ved akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg inntil verneområdet.*
- Nytt punkt § 6 d: *Nødvendig motorferdsel i forbindelse med akutt utfall eller fare for akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg. Ved bruk av motorisert transport skal det i etterkant sendes melding til forvaltningsmyndigheten.*
- *Nytt punkt § 7 g: Uttak av ved til bruk i hytter i verneområdet.*

Statsforvalteren tilrår at Såta naturreservat vernes. Vernekart og verneforskrift er noe endret fra tilrådingen i august 2020. Forslag til vernekart og forskrift er vedlagt.

7.3 Hurdalselvdeltaet

Kommune: Hurdal

Fylke: Viken

Vernekategori: Naturreservat

Areal: 94 daa (utvidelse), 467 daa (totalt)

Berørte eiendommer: Hurdal kommune: 18/1, 18/2, 18/4, 18/16, 18/20, 18/21, 18/126, 19/11, 19/116.

Hurdalselvdeltaet naturreservat ligger ved Hurdalselvas utløp lengst nord i Hurdalssjøen, og omfatter meandrerende elveparti, elvedelta, og myrområdet Knaimyrene.

Utvidelsesområdet inkluderer skogområder nord og vest for eksisterende verneområde, samt landskapselementer i forbindelse med elveløpet øst for dagens vernegrense, nord for Åsand.

Verneformål og verneinteresser

Formålet med forskriften er å bevare et område med myr og innlandsdelta med dets biologiske mangfold i form av naturtyper, økosystemer og arter, og områdets naturlige økologiske prosesser.

Området innehar typiske landskapselementer for elvedelta, som våtmark, flomdammer, og kroksjøer, i tillegg til områder med mudderbanker og rik bar- og lauvskog. Området har særskilt betydning for det biologiske mangfoldet som hekke- og oppvekstområde for fugl, og som leveområde for hjortedyr og bever.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Landskapet i Hurdalselvdeltaet er preget av et karakteristisk innlandsdelta med særpreget vegetasjon. Rikstarrsump dominerer i deltaet, men det finnes også noe storstarrsump og elvesnellevegetasjon. I randen av deltaet er det sumpbarskog. I sørvest er vegetasjonen mer lik myr i utforming. Den foreslåtte grenseendringen vil gi en bedre dekning av deltaarealet, og en mer naturlig avgrensning. Området som foreslås innlemmet består av skog av varierende alder. I nord er den preget av nyere tids hogst, men jordsmonnet er godt og har ført til god tilvekst av blandingsskog med forekomst av flomskogsmark. Dette gir den unge skogen stort potensiale for restaurering gjennom områdets frie utvikling. I vest består tilbudsområdet av bar- og blandingsskog mellom dagens vernegrense og nærliggende jordbruksareal. Skogen er i god kontinuitet med den som allerede er vernet i dag, og er naturlig å inkludere i naturreservatet. I øst vil en utvidelse fange opp flomdammer og mudderbanker langs elva, med forekomster av sjeldne kransalger og pusleplanter. Deltaet er en viktig raste- og hekkeplass for trekkfugl, og flere rødlistede fuglearter er registrert i området. Hurdalselvdeltaet er også et viktig funksjonsområde for bever, rådyr, og elg.

Avgrensning

Avgrensningen er foretatt etter dialog mellom Statsforvalteren og grunneierrepresentanter, og gjenspeiler det arealet grunneiere er interessert i å tilby for frivillig vern. Vedlagte forslag til kart viser forslag til grenser for området.

Kulturhistoriske verdier

Det er ett automatisk fredet kulturminne innenfor eksisterende vernegrense – en fangstgrop fra jernalderen. Det er ingen automatisk fredete kulturminner eller andre kulturhistoriske verdier i utvidelsesområdet.

Inngrepsstatus og andre interesser

Langs dagens grense i vest går en kraftlinje, som vil falle innenfor reservatet ved grensejustering. Det beites på flekker med innmark innenfor den foreslåtte vernegrensen, og det er lagt opp til at denne beiteaktiviteten videreføres. Statsforvalteren foreslår at det kan søkes om tillatelse til å fjerne trær og større greiner i en sone på inntil 10 meter fra jordekant på disse innmarksflekkene for å redusere skyggevirkning på dyrket mark.

Hurdal kommune planlegger en tursti som går langs elva nord for verneområdet, og som kan grense mot vernegrensen. Området innenfor naturreservatet er ellers lite brukt til friluftsliv, men det er høyere bruksintensitet på sjøen både sommer- og vinterstid like utenfor vernegrensen. Statsforvalteren foreslår forbud mot bålbrekking, da det er ønskelig at død ved skal bli liggende i reservatet og utvikle seg naturlig.

Området passeres regelmessig av småbåter på elva, men dagens forskrift har fastsatt fartsgrense på 5 knop.

Planstatus

Både dagens vernegrense og den foreslåtte grenseendringen overlapper med det statlig sikrete friluftsområdet ved Åsanden badestrand. Vernegrensen er trukket nord for denne badestranden og tilhørende infrastruktur. Utvidelsesområdet for øvrig er avsatt til LNFR-formål i arealdelen til Hurdals kommuneplan.

Sammendrag av høringsuttalelser

Naturvernforbundet i Oslo og Viken (NOA) støtter utvidelsesforslaget.

Språkrådet hadde ingen merknader jf. deres tilrådning datert 15.04.2021.

Norges vassdrag og energidirektorat (NVE) informerte om at Elvia AS som områdekonsesjoner har den 22 kV distribusjonslinje i foreslått verneområde, og er positive til at unntak for drift og vedlikehold i §4 og motorferdsel i forbindelse med drift, vedlikehold og akutt utfall i § 6 og 7 er inkludert i verneforskriften. De ber også om å ta inn unntaksbestemmelsen for oppgradering og fornyelse i § 4 ettersom denne bestemmelsen er en del av standardbestemmelser som sikrer nødvendig drift, vedlikehold og oppgradering av energi og kraftanlegg.

Statsforvalterens kommentar: Bestemmelsen om oppgradering og fornyelse er lagt til under §4 bokstav f.

Viken fylkeskommune informerte om at deler av det nåværende og foreslåtte utvidede arealet for naturreservatet overlapper med det Statlig sikra friluftslivsområde Åsanden. De mener derfor at forskriften må ta høyde for aktiviteter og tilrettelegging som er naturlig på Åsanden. De mener det bør gjøres unntak i det statlig sikrede området for tilrettelegging, samt tradisjonelle friluftaktiviteter, skoleutflykter og aktiviteter for institusjoner i området. De foreslår også å endre av begrepet «seilbrett» til «vindbaserte vannsportaktiviteter». De er

klar over at forskrifter til verneområder må legges til grunn og har forrang for hva som tillates i Statlig sikra friluftslivsområder, men forskriftene kan allikevel opplyse om at naturreservatet har en del som også forvaltes etter annen forskrift og forvaltningsplan.

Statsforvalterens kommentar:

Det nåværende og foreslåtte utvidelsesarealet som overlapper med det statlig sikra friluftsområdet på Åsanden er vurdert til ikke å komme i konflikt med friluftsjntresser. Det aller meste av arealet som berøres er åpent vann eller sterkt flomutsatte mudderbanker hvor tilretteleggingstiltak ikke er aktuelt. Områder nær badestranden og med infrastruktur for friluftslivet er utelatt fra verneforslaget. Endring fra «seilbrett» til «vindbaserte vannaktiviteter» er lagt til i § 5 bokstav a.

Statsforvalterens tilråding

Statsforvalteren tilrår at Hurdalselvdeltaet naturreservat utvides, og at grensene i eksisterende naturreservat justeres. Statsforvalteren tilrår videre at dagens forskrift oppheves og erstattes av ny verneforskrift. Kart og ny verneforskrift er vedlagt.

7.4 Ramfoss

Kommune: Modum

Fylke: Viken

Vernekategori: Naturreservat

Verneverdi: Regionalt verneverdig alene (**), nasjonalt verneverdig i sammenheng med eksisterende reservat (****)

Areal: 141 dekar (utvidelse), 559 dekar (totalt)

Berørte eiendommer: Modum kommune: 146/1

Ramfoss naturreservat ligger på vestsiden av Snarumselva lengst nordvest i Modum kommune. Reservatet omfatter en høy terrassekant der de mektige breelv-terrassene omkring Markmoen faller ned i Snarumselva. Hele området har høy bonitet granskog på tjukke breelv-sedimenter. Gran dominerer, men stedvis inngår også en del lauvtrær. Dette verneforslaget innebærer en utvidelse av reservatet sørover langs elva.

Verneformål og verneinteresser

Formålet med forskriften er å bevare et område som representerer en bestemt type natur i form av høyproduktiv granskog rik på død ved og forekomster av kildegranskog. Videre er formålet å ivareta et område som har særskilt betydning for biologisk mangfold ved at det er leveområde for flere truede lavarter, i tillegg til å bevare en spesiell geologisk forekomst i form av store grusavsetninger.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Utvidelsesarealet ved Ramfoss er i den naturfaglige registreringer vurdert til å ha regional verdi alene (**). I sammenheng med eksisterende reservat vurderes området som nasjonalt verneverdig (****). Området har høybonitet granskog på tjukke breelv-sedimenter og ligger i samme type terreng som det eksisterende reservatet. Gran dominerer, men stedvis inngår også en del lauvtrær og noe furu. I midtpartiet er et område ungskog med stort restaureringspotensial. Området har et rikt artsmangfold, og huser flere rødlistede arter, særlig sørboreale vedlevende sopp knyttet til rik granskog.

Avgrensing

Avgrensingen er foretatt etter dialog mellom Statsforvalteren og grunneierrepresentanter, og gjenspeiler det arealet grunneier er interessert i å tilby for frivillig vern.

I vest følger vernegrensen i stor grad den bratte terrassekanten ned mot Snarumselva sørover mot Vrangmyr. Unntaket er et parti skog som er tatt ut i nord. Lengst i nord-vest er det inkludert et restaureringsområde med yngre trær av hensyn til arrondering. En yngre del av skogen i midtre del av området har også stort restaureringspotensiale. I vest følger vernegrensa vannkant, med unntak av et lite område som er tatt ut til fiskeplass.

I samråd med utvidelsen er det foretatt noen små grensejusteringer i det eksisterende reservatet for å legge vernegrensa bedre i terrenget. I praksis er deler av den sør-vestlige grensa flyttet noe lenger vest, mens areal er lagt til ned mot snarumselva i sør-øst.

Arealmessig ga dette ingen endring i det eksisterende reservatet, og verneverdiene som kom inn anses som dekkende for de som gikk ut.

Kulturhistoriske verdier

Det er ikke registrerte automatisk fredete eller nyere tids kulturminner i området.

Inngrepsstatus og andre interesser

Det går en vei gjennom området ned til fiskeklassen som er inntegnet på vernekartet med tilhørende bestemmelse i verneforskriften.

Det er ingen kjente forekomster av mineralske ressurser, masseuttak, bergrettigheter eller gamle gruver som berøres av verneforslaget.

Planstatus

Arealet i verneforslaget er avsatt til landbruk-, natur- og friluftsområde (LNF) i kommuneplanen.

Sammendrag av høringsuttalelser

Ettersom området ble tilrådt i 2017 etter normal høringsprosess, ble det ikke gjennomført ny høringsrunde etter at området ble tilbudt på ny i 2021. Sammendrag av høringsuttalelsene fra høringsrunden i 2017 gjengis derfor under:

Lokale høringsuttalelser. Grunneier ønsket at en gammel traktorvei ned til elva skulle kunne ryddes og vedlikeholdes og benyttes som sti og til å frakte ut felt storvilt. Videre ønsket grunneier at en traktorvei i det sørvestre hjørnet av verneforslaget skulle kunne benyttes som driftsvei for skogen sør for reservatet, og kunne opprustes til samme standard som resten av traktorveien. Alternativt kunne grensa justeres slik at denne traktorveien ble liggende utenfor reservatet.

Sentrale høringsuttalelser. Landbruksdirektoratet ba om at det ble inkludert et unntak for utsetting av saltsteiner og motorisert ferdsel i forbindelse med dette i forskriften for Ramfoss.

Statsforvalterens kommentar

Statsforvalteren var enig i at traktorveien ned til elva burde kunne vedlikeholdes og benyttes til tursti og til uttransport av felt elg og hjort. Det ble inkludert en hjemmel for dette i forskrift før tilrådning 2017, og denne er videreført i foreslått forskrift i denne tilrådingen. Når det gjelder traktorveien i det sørvestre hjørnet anbefalte Statsforvalteren at denne ble justert ut av reservatet. I dagens verneforslag ligger denne utenfor reservatet. Det er inkludert en hjemmel for å kunne sette ut saltsteiner, og det åpnes for søknad om motorferdsel til dette i §7 bokstav i.

Statsforvalterens tilrådning

Statsforvalteren tilrår at Ramfoss naturreservat utvides, og at grensene i det eksisterende naturreservatet justeres. Grense, vernekart og verneforskrift er noe endret fra forrige tilrådning. Kart og endringsforskrift er vedlagt.

7.5 Nannestad kapellangård

Kommune: Nannestad

Fylke: Viken

Vernekategori: Naturreservat

Areal: Utvidelse på ca. 155 daa, totalt areal på ca. 370 daa

Berørte eiendommer: Nannestad kommune: 61/1, 62/1, 62/30

Nannestad kapellangård naturreservat med foreslått utvidelse, utgjør et markert ravinesystem mellom Holter prestegård i vest og Leira i øst, sydøst i Nannestad kommune.

Verneformål og verneinteresser

Verneformålet i gjeldende verneforskrift foreslås videreført. Det lyder som følger:

Formålet med naturreservatet er å bevare et område som består av en særegen ravine med dets biologiske mangfold i form av naturtyper, økosystemer og arter. Ravinelandskap og ravineskog er naturtyper som i en nasjonal målestokk er artsrike, truede og sjeldne.

Eksisterende naturreservat ble opprettet i 2010. Det foreslås nå en utvidelse mot syd, slik at en større del av den svært viktige ravinedalen med kvaliteter knyttet til gammel gråorheggeskog inkluderes i naturreservatet. Ravinedynamikken er aktiv med stedvis sammenbrudd i tresjiktet, eksponerte leirflater og med sumpmark/kildefremspring i bunnen. Utvidelsen vurderes å være et viktig supplement til eksisterende vern. Ved å utgjøre et lavereliggende og høyproduktivt ravineskogareal i sørboreal vegetasjonssone, dekker området mangler i skogvernet.

Avgrensning

Avgrensingen er foretatt etter dialog mellom Statsforvalteren og grunneierrepresentant. Grensen er lagt ca. 5-6 meter fra veikant i syd (3 meter fra eiendomsgrense), og følger ellers vannkant langs Leira, eiendomsgrenser eller jordekant.

Kulturhistoriske verdier

Det er ikke registrerte automatisk fredete eller nyere tids kulturminner i området.

Inngrepsstatus og andre interesser

Brukerinteressene i området er i all hovedsak knyttet drift av tilgrensende jordbruksarealer, jakt på elg og rådyr, og i noe grad skogbruk. Området brukes lite, men noe, som nærfriluftsområde. Det er enkelte mindre stitråkk i området.

Hensynet til driften av tilgrensende jordbruksarealer er ivaretatt i gjeldende verneforskrift, som foreslås videreført. Dette gjelder både vedlikehold av dreneringsgrøfter som munner ut i ravinen og mulighet for uttak av enkelttrær som utgjør et uakseptabelt skyggeproblem på dyrket mark. Gjeldende bestemmelser kom frem etter en spesiell verneplanprosess for dette området, og har en ordlyd som etter Statsforvalterens vurdering er lite aktuell å overføre til andre reservater. Det går ingen traktorveier eller lignende gjennom området som er nødvendig for jordbruksdriften.

Det beites ikke i området i dag, men dette er tillatt etter gjeldene verneforskrift. Beitingen skal være skånsom, og tilpasses områdets fuktige og slitasjesvake bakke og vegetasjon.

Tråkk av husdyr under slike forhold kan føre til skade på vegetasjonen, noe som vil være i strid med verneformålet.

Det er gjort enkelte mindre justeringer i verneforskriften for å tilpasse til dagens mal for verneforskrifter.

Planstatus

Arealet i verneforslaget er avsatt til landbruk-, natur- og friluftsområde (LNF) i kommuneplanen.

Sammendrag av høringsuttalelser

Språkrådet: Uttalte til høringen at navnet «Nannestad kapellangård» er ikke registrert i SSR hverken som gårdsnavn eller som navn på naturreservat. Navnet finnes heller ikke i herredsregisteret eller i bygdeboken for Nannestad. Språkrådet lurer på navnets opphav. Nannestad kirke ligger et stykke unna, og Holter er den nærmeste kirken. Prestegarden (Holter prestegård) er navn på bruket som ligger rett sydvest for reservatet.

Statsforvalteren kommenterte til dette at Kongen i statsråd vedtok dette som navn på naturreservatet da det ble vernet i 2010. Statsforvalteren mener at reservatnavnet er etablert, og foreslår å videreføre dette. Språkrådet ber fortsatt om en redegjørelse for bakgrunnen for at dette navnet ble valgt.

Statsforvalterens kommentar

Navnet kom frem i verneplanprosessen.

Statsforvalterens tilrådning

Statsforvalteren tilrår utvidelse av Nannestad kapellangård naturreservat i med forskrift og avgrensing som ved høringen.

Forslag til kart og verneforskrift er vedlagt.

8. Vedlegg

- Kart og forskrift for Kiærmarka, Rakkestad kommune
- Kart og forskrift for Såta, Ringerike og Flå kommuner
- Kart og forskrift for Hurdalsvedeltaet, Hurdal kommune
- Kart og forskrift for Ramfoss, Modum kommune
- Kart og forskrift for Nannestad kapellangård, Nannestad kommune
- Tilrådning Ramfoss 2017
- Liste over høringsinstanser
- Mottatte høringsuttalelser

STATSFORVALTEREN I OSLO OG VIKEN

Postboks 325, 1502 Moss | sfovpost@statsforvalteren.no | www.statsforvalteren.no/ov

